

OSLOBODENJE

Objavljeno: 31.03.2024.

Kako ćemo proizvoditi struju bez uglja?

ELDAR DIZDAREVIĆ

Dužnosnici BiH su iz iskustva njemačke zelene politike mogli naučiti nekoliko stvari. Recimo, da je zelena energija prilično skupa i da nije tržišno održiva bez subvencija

Benjamin Franklin, jedan od očeva američke nacije, svojevremeno je rekao da je “iskustvo skupa škola, ali da budale neće učiti ni u jednoj drugoj”. Ovom krilaticom bi se najjednostavnije mogla opisati implementacija takozvane zelene agende u Bosni i Hercegovini. Naprimjer, bh. dužnosnici su iz iskustva njemačke zelene politike mogli naučiti nekoliko stvari. Recimo, da je zelena energija prilično skupa i da nije tržišno održiva bez subvencija. Međutim, kao što pretpostavljate, bh. dužnosnici su odlučili te stvari naučiti iz iskustva.

RAZLOG ZA GUBITAK

Prema podacima Statistisches Bundesamt (Destatis), cijena električne energije u Njemačkoj iznosila je prije početka rata u Ukrajini 32 centa po kilovat-satu, dok su Amerikanci istu količinu struje plaćali 11 centi, dakle oko trećine onoga što su plaćali Nijemci. Isti izvor navodi da čak dvadeset posto računa za struju Nijemaca odlazi na doplatu za obnovljive izvore energije i za subvencioniranje energije vjetra i sunca. Nažalost, u BiH to učimo na teži način. Naprimjer, Elektroprivreda BiH Sarajevo je 2023. godinu završila sa rekordnih 140 miliona KM gubitka. Do tada Elektroprivreda BiH je poslovala pozitivno. A onda odjednom minus od 140 miliona KM. I to u trenutku kada druge dvije bh. elektroprivrede ostvaruju rekordne profite - Elektroprivreda HZHB je 2023. završila sa 52,4 miliona KM, a Elektroprivreda RS-a sa 144,8 miliona KM profita.

Elektroprivreda BiH je znatno smanjila svoje pretjerano optimistične prognoze iz prethodnog plana, usvojenog u decembru 2023. godine, pa je plan dobiti za 2024. pao na “samo” 900 hiljada KM, a u 2025. na 6,5 miliona i u 2026. na 23,2 miliona KM

Edhem Bičakčić, bivši direktor Elektroprivrede BiH i bivši premijer Federacije BiH, govoreći nedavno za FTV, rekao je da je ključni razlog ovolikog gubitka drastično smanjenje proizvodnje uglja. “Stiče se dojam da su svi digli ruke od proizvodnje uglja i da su prepustili neminovnosti to da se rudnici zatvaraju. Međutim, dug je taj period u kojem se mi još itekako moramo oslanjati na rudnike”, rekao je on. Na pitanje kako je došlo do toga da smo od najvećeg izvoznika struje u regiji na korak do uvoza struje, Bičakčić je odgovorio da uzrok leži u činjenici da je drastično smanjena proizvodnja uglja - prije nekoliko godina Elektroprivreda BiH je proizvodila šest miliona tona uglja godišnje, a sada proizvodi samo tri miliona.

Pri svemu tome ne treba zaboraviti da je Bičakčić jedan od najvećih ovdašnjih zagovaratelja zelene agende i dekarbonizacije, vjerovatno zbog svoje vjetroelektrane na Vlašiću. Ali, svejedno, sada mu samo možemo skinuti kapu zbog iskrenosti prožete zdravim razumom. A kako je Elektroprivreda BiH reagovala na ovaj gubitak? To je navedeno u dokumentu Plan poslovanja Elektroprivrede BiH za period 2024. do 2026. godine. Prvo, Elektroprivreda BiH je znatno smanjila svoje pretjerano optimistične prognoze iz prethodnog plana, usvojenog u decembru 2023. godine, pa je plan dobiti za 2024. pao na "samo" 900 hiljada KM, a u 2025. na 6,5 miliona KM i u 2026. na 23,2 miliona KM.

Međutim, ono što je u ovom trenutku daleko važnije za sve građane BiH od projekcija poslovanja ove javne kompanije nalazi se na 6. strani dokumenta Plan poslovanja Elektroprivrede BiH za period 2024. do 2026. godine. Tu se navodi sljedeće (citiramo): "Bitno je kupce i javnost uvjeriti da je postepeno povećanje prodajnih cijena energije, naročito za domaćinstva... nužno ako želimo na duži rok računati na domaće izvore električne energije koji će biti okolinski i klimatski prihvatljiviji od postojećih". Naglašavamo - potrebno je uvjeriti javnost da je povećanje cijena nužno. Nažalost, niko ne postavlja pitanje zašto sada kupci Elektroprivrede BiH - a naročito domaćinstva - moraju pokrivati gubitke ove javne kompanije. Ima li tu ikakve odgovornosti menadžmenta te Upravnog Nadzornog odbora Elektroprivrede BiH? Da li iko razmišlja o njihovoj smjeni što su napravili toliki gubitak koji sada kupci moraju krpiti?

Može li proći inicijativa o izuzimanju poskupljenja struje domaćinstava s većim brojem djece? Pročitaj više

BIH 28/04/2024 u 18:59 h

Sličnih primjera ima još jako puno, ali za ovaj tekst vrijedi izdvojiti sljedeći. Nedavno su dvojica švedskih ekonomista Christian Sandstrom i Christian Steinbeck upozorili da je industrija vjetroelektrana u ovoj skandinavskoj zemlji na samom rubu vala bankrota. Oni su analizirali godišnje finansijske izvještaje o radu svih vjetroelektrana u Švedskoj te su zaključili da su ukupni gubici vjetroelektrana od 2017. do 2022. iznosili 13,5 milijardi švedskih kruna (1,2 milijarde eura). Kažu da je tako veliki gubitak prije pravilo nego izuzetak. Sandstrom i Steinbeck ističu da sektor u cjelini nije ostvario dobit ni u jednoj godini od 2017, a da su se gubici kretali od 19 do 90 posto ukupnog prometa. "Gubici nastaju jednostavno zato što industrija ne može proizvoditi električnu energiju po cijeni nižoj od tržišne, uprkos opsežnim državnim subvencijama", zaključuju oni.

Rezerve uglja BiH su dovoljne za naredne 264 godine!/Muhamed Tunović

A sada slijedi nešto što je za rubriku "vjerovali ili ne". Nedavno je objavljeno da će Štokholmski institut za okoliš i Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju provoditi u BiH projekt tranzicije regiona bogatog ugljem u smjeru zelene agende, jer je navodno za BiH prioritet provesti dekarbonizaciju što prije. E sad, tu se postavlja niz pitanja. Prvo je, recimo, sljedeće: a šta ćemo primijeniti u proizvodnji električne energije umjesto uglja? Ovaj švedski model vjetroelektrana koji ni u Švedskoj ne funkcioniše bez problema i gubitaka? Istini za volju, donekle je razumljiva veza Švedske i vjetroelektrana, jer prema podacima British Petroleuma (Statistical Review of

World Energy), postojeće švedske rezerve uglja su dovoljne za narednih nula godina, odnosno za samo nekoliko mjeseci. S druge strane, rezerve uglja BiH pri sadašnjoj potrošnji su prema istom izvoru dovoljne za naredne 264 godine! I mi ćemo dozvoliti Šveđanima da nas “oslobode” zavisnosti od našeg uglja?

Zelena agenda je naprosto pomodna, a na takve se stvari, nažalost, lijepe svi ovdašnji dužnosnici. Jer je to ono što lideri sa Zapada vole čuti. A to je pak ono o čemu je nedavno prof. dr. Zlatko Hadžidedić govorio na TV-u - o kulturi ovisnosti o strancima, o spremnosti da se dodvoravamo strancima. Dokle ta pomodnost ide, svjedoči i dokument koji je nedavno objavila Agencija za bankarstvo FBiH pod nazivom “Strateški prioriteti o upravljanju i nadzoru rizika povezanih sa klimatskim promjenama i okolišnim rizicima”. U dokumentu se, između ostalog, nesebično hvali povećano razumijevanje klimatskih rizika od Agencije.

VJETAR I SUNCE

Međutim, trend zelene agende očigledno na ovim prostorima još nije ažuriran u skladu sa onim što se dešava u svijetu. Zelena agenda u segmentu vjetra i sunca doživljava ozbiljne probleme na Zapadu. Nakon početka dedolarizacije i raslojavanja dosadašnjeg unipolarnog u multipolarni svijet Zapad je ostao bez kontrole nad izvorima nafte i plina te je zbog toga osmislio zelenu agendu. Važno je shvatiti da je zelena agenda osmišljena da pomogne zapadnim ekonomijama. Ali zapadne ekonomije su spore. Kinezi su veoma brzo uletjeli u cijelu “zelenu priču” oko vjetra i sunca pa se danas čak 55 posto električnih automobila proizvodi u Kini, oko 70 posto svih vjetroturbina i 80 posto svih solarnih panela. A to nije ono što Zapad hoće, vjetar i sunce su trebali da služe njihovim ekonomijama.

To je najbolje oslikano na posljednjem klimatskom skupu COP28 UN Climate Change Conference u Dubaiju. Dvadesetak zapadnih zemalja, predvođene SAD-om, Britanijom, Francuskom, Kanadom, Japanom i tako dalje, potpisalo je deklaraciju u kojoj se navodi da je potrebno “značajno povećati proizvodnju energije iz nuklearnih izvora za dobrobit klime”. Dakle, kada primijetite da ovdašnje agencije, komore, komisije, kompanije i drugi počnu praviti strateške dokumente u kojima hvale svoje povećano razumijevanje cijepanja atoma, fisije, fuzije i nuklearne energije - i to naravno za dobrobit klime - onda možete biti sigurni da je novi pomodni trend stigao i na ove prostore te da će se, naravno, odmah pokušati implementirati. U skladu sa pomenutom krilaticom Benjamina Franklina.

Objavljeno 06.06.2024.

Iz "Elektroprivrede BiH" pojašnjavaju za "Avaz": Drastičan pad izvoza struje iz BiH

Izvoz struje u periodu januar – april 2024. godine manji je za 281,58 miliona KM

Piše: Alen Bajramović

Prvi kvartal ove godine obilježen je značajnim padom izvoza električne energije iz BiH.

Prema podacima Vanjskotrgovinske komore BiH, izvoz struje u periodu januar – april 2024. manji je za 281,58 miliona KM u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Prvi razlog

Fahrudin Tanović, izvršni direktor za proizvodnju „Elektroprivrede BiH“, kaže za "Avaz" da je proizvodnja iz hidroelektrana bila znatno manja nego u istom periodu prošle godine, jer nije bilo snijega, pa su prirodni dotoci dosta smanjeni.

- Proizvodnja iz termoelektrana je bila veća nego prošle godine, ali to nije mogla nadomjestiti. Treći razlog je bio što je cijena na tržištu u nekim periodima bila manja nego što je naša proizvodna cijena, pa se nije isplatilo prodavati po nižoj cijeni - kaže Tanović za "Avaz".

Vrijednost izvoza električne energije u 2022. i 2023. godini bio je veći od milijardu maraka, ali u „Elektroprivredi BiH“ ne očekuju da će cijene struje kakve su bile nakon početka ruske agresije na Ukrajinu ponovo biti dostignute.

Količine uglja

Trenutno cijene na berzama variraju, zavise i od doba dana, pa su sve dugoročnije procjene nemoguće.

- Sada, kada solari rade i cijene znatno padaju, u periodu od 11 do 17 sati pokušavamo malo i kupovati da bismo sačuvali količine uglja i vode, a kad cijene porastu od 20 ili 21 sat, onda to prodajemo - ističe Tanović.

Berza električne energije

Razlog leži u činjenici da je BiH jedina država u Evropi koja nema berzu električne energije. Osnivanje berze je obaveza stara 18 godina, preduvjet za integraciju u jedinstveno evropsko tržište.

- Željeli bismo da berza bude formirana na nivou države, ali to vrlo teško politički ide. Bez toga se ne možemo direktno pojaviti na berzi, već moramo ići preko posrednika - naglašava Tanović.

Jedan blok u TE "Tuzla" već je zatvoren, a do 2027. godine trebaju biti zatvorena još dva, čija je proizvodnja, zato što nije ulagano u njih, drastično manja.

OSLOBODENJE

Objavljeno.05.07.2024.

Kako ne treba poslovati: Elektroprivreda BiH u 2023. zabilježila gubitak od 331 milion KM

Generalni direktor EPBiH Sanel Buljubašić predstavio rezultate poslovanja

Upozorio je da u posljednjih pet godina u EPBiH posluje s 500 radnika manje, zbog čega postoji nedostatak radne snage u proizvodnji i elektrodistribuciji

Elektroprivreda BiH u 2023. zabilježila je gubitak od 331 milion KM, istaknuto je na konferenciji za medije danas u Sarajevu.

Generalni direktor EPBiH Sanel Buljubašić naveo je da je prisutan značajan pad proizvodnje električne energije i da su u 2023. bilansni viškovi iznosili svega 52 GWh, dok su ranijih godina bili u prosjeku viši od 2.000 GWh.

Dodao je da su uzroci nedostatak uglja, hidrološki uvjeti i starost postrojenja za proizvodnju, javlja Fena.

Buljubašić je podsjetio da je aktuelna Uprava preuzela dužnost 24. augusta 2023. i da je zatekla gubitak od 55 miliona KM, da bi revidovanjem Plana poslovanja za 2023. projicirani gubitak iznosio 80 miliona KM.

Naglasio je da je u februaru 2024. Finansijski izvještaj o poslovanju za 2023. prikazao gubitak 140 miliona KM, da je Odlukom o privremenom prekidu proizvodnje u RMU Zenica ispravljena vrijednosti potraživanja u iznosu 69 miliona KM, a da je u junu 2024. Izvještajem o procjeni vrijednosti ulaganja u rudnike Koncerna vrijednost umanjena za 117 miliona KM.

Buljubašić je precizirao da je u 2023. planirana nabavka uglja u količini 5,4 miliona tona, od čega je isporučeno svega 3,5 miliona tona.

Pojasnio je da su rudnici Koncerna u 2009. zabilježili gubitak od 39 miliona KM, a da on u 2023. iznosi 117 miliona KM, dok ukupni akumulirani gubitak na kraju 2023. iznosi 1,053 milijarde KM.

Od narednih projekata EPBiH Buljubašić je najavio revitalizaciju Bloka 4 u TE Tuzla i Bloka 7 u TE Kakanj, zatim odsumporavanje, te izgradnju obnovljivih izvora energije do 2030. u vrijednosti 1,5 milijardi KM.

Upozorio je da u posljednjih pet godina u EPBiH posluje s 500 radnika manje, zbog čega postoji nedostatak radne snage u proizvodnji i elektrodistribuciji.

Objavljeno:05.07.2024.

Konferencija za medije Elektroprivrede BiH

Buljubašić: Elektroprivreda BiH prošle godine bila u gubitku 331 milion KM

Naglasio je da je Rudnik Zenica u septembru prošle godine imao gubitak 15 miliona KM i pokazao se neodrživim

U Sarajevu je danas održana konferencija Elektroprivrede BiH na temu poslovanja u 2023. godini. Njoj su prisustvovali i članovi Nadzornog odbora preduzeća.

Obratio se generalni direktor EPBiH Sanel Buljubašić, koji je pojasnio da je u februaru završen izvještaj za prošlu godinu, gdje je predviđen gubitak od 140 miliona KM, no u korigovanom izvještaju riječ je o gubitku od 331 miliona KM.

- EPBiH je uložila 344 miliona KM u rudnike od 2009. godine. Ulaganja u rudnike su bila potrebna. Rudnici su nam trebali, trebaju i trebat će, ali nam trebaju rudnici koji će funkcionisati samofinansirajući se, jer mi dobijamo 80 posto energije iz termoenergetskih izvora - kazao je Buljubašić.

Naglasio je da je Rudnik Zenica u septembru prošle godine imao gubitak od 15 miliona KM i pokazao se neodrživim.

- Menadžment je izdao akt u kojem kažu kako ne postoji kvalitet ni kvantitet uglja u ovom rudniku. 2009. godine građani su svjesni da problem datira od tada. Do sada akumulirani iznos svih koncerna iznosi 1,053 milijarde KM. Da nije bilo nesretne korone i rata u Ukrajini ovo bi se desilo prije dvije godine. Uvjeravam vas da ćemo ponovo biti stabilni i da ćemo proizvoditi viškove energije za područje van BiH, a prvenstveno nam je cilj zadovoljiti domaće troškove - istakao je.

Dodao je da se minus od 117 miliona odnosi samo na rudnike Kreka, Zenica i Gračanica.

- Ostali rudnici posluju pozitivno. Elektroprivreda mora pozitivno raditi. Planirane su investicije od 450 miliona KM u blokove u Kaknju - zaključio je Buljubašić.

Dnevni avaz

Objavljeno:14.08.2024.

POTPISANI UGOVORI

Buljubašić: Želimo zadržati energetske stabilnost i nezavisnost BiH

Projekat FNE Gračanica 1 i 2 je prvi veći projekat fotonaponskih elektrana koji će se realizovati u JP Elektroprivreda BiH

S konferencije za medije. Avaz

Generalni direktor JP Elektroprivreda BiH Sanel Buljubašić potpisao je danas u Sarajevu ugovore o kreditima za izgradnju fotonaponskih elektrana Gračanica 1 i Gračanica 2, sa direktoricom EBRD-a za BiH Manuelom Naessl i izvršnom direktoricom za ekonomske poslove UniCredit Bank d.d. Mostar Sanelom Jurišić.

Projekat FNE Gračanica 1 i 2 je prvi veći projekat fotonaponskih elektrana koji će se realizovati u JP Elektroprivreda BiH. Projektom se podržava izgradnja novih postrojenja za proizvodnju električne energije na bazi obnovljivih izvora energije.

- Svjesni izazova u energetske sektoru koji su pred Elektroprivredom BiH nastojimo balansirati između neminovnog prelaska sa proizvodnje električne energije putem termoelektrana, na proizvodnju putem obnovljivih izvora. Želimo iskoristiti maksimum naših potencijala, ali ujedno i da zaštitimo životnu okolinu. Također želimo graditi vjetroelektrane i hidroelektrane s ciljem da zadržimo energetske stabilnost i nezavisnost – izjavio je Buljubašić nakon potpisivanja ugovora.

Izgradnja fotonaponskih elektrana Gračanica 1 i Gračanica 2, zajedno s transformatorskom stanicom 110/20kV Gračanica i priključnim 110kV dalekovodom, ukupne odobrene priključne snage 45 MW i procijenjenom godišnjom proizvodnjom cca 66 GWh električne energije, predviđena je na završenom i rekultivisanom odlagalištu Rudnika uglja "Gračanica" u Općini Bugojno.

FAKTOR

EPBiH kreće u investicije od 2,1 milijardu KM, cijene struje za domaćinstva će rasti

AUTOR: BiznisInfo

13.12.2024.

Elektroprivreda BiH planira u naredne tri godine investirati više od 2,1 milijardu KM u nove projekte, odnosno postrojenja za proizvodnju električne energije. Osim gradnje novih objekata, EPBiH planira i otkup projekata koji već rade ili su u fazi razvoja.

Ovo se navodi u prijedlogu Plana poslovanja Elektroprivrede BiH za period 2025-2027. godina u koji je [BiznisInfo.ba](https://www.biznisinfo.ba) imao uvid.

U dokumentu se navodi i će biti "krajnje nužno" postepeno povećanje cijena električne energije, naročito za domaćinstva, uzimajući u obzir troškove proizvodnje, tržišne okolnosti, zakonsku regulativu i potrebu za energetsom tranzicijom.

Planom je predviđeno ostvarenje dobiti u naredne tri godine, na bazi planskih projekcija i pretpostavki.

Planirano je i značajno zaduživanje kod međunarodnih i domaćih finansijskih institucija, kako bi se zatvorila finansijska konstrukcija za ulaganja u planskom

periodu, koja dosežu iznos više od 2,1 milijarde KM, s tim da se pojedini projekti protežu i na godine nakon isteka planskog perioda, odnosno nakon 2027. godine.

Izvjesno je da će većina potrebnih finansijskih sredstava, posebno za projekte u vezi s proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora, morati biti osigurana iz eksternih izvora, što će dovesti do znatno većeg nivoa zaduženosti Društva u odnosu na trenutni nivo, piše BiznisInfo.ba.

S obzirom da je godinama prisutna niska stopa rentabilnosti na koju je najveći utjecaj imao efekat kapitalnih ulaganja i finansiranja poslovanja ZD rudnika uglja putem dugoročnih pozajmica, posljedice koje u ovom i u narednom planskom periodu prate Društvo su između ostaloga i nedovoljna akumulirana novčana sredstva neophodna za vlastita kapitalna ulaganja.

Planom je predviđen početak izgradnje više novih energetske objekata. Predviđen je početak izgradnje dvije vjetroelektrane i nekoliko solarnih elektrana, za čiju izgradnju bi bila korištena sredstva međunarodnih finansijskih institucija i dio vlastitih sredstva. Predviđeno je da u toku planskog perioda, dakle u naredne tri godine, počne proizvodnja u nekoliko novih objekata solarnih elektrana.

U skladu sa raspoloživim mogućnostima i planovima prestrukturiranja rudnika, nastaviti će se i sa investiranjem u rudnike uglja u sastavu Koncerna EPBiH, kako bi se osigurala stabilna i održiva proizvodnja uglja u obimu potrebnom za planirani rad termoelektrana, ne samo u planskom periodu nego i u preostalom periodu rada pojedinih blokova.

U skladu sa strateškim ciljem EP BiH da se značajno poveća udio proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora, planirana su i sredstva za otkup projekata

obnovljivih izvora energije koji su već u pogonu i projekata koji su u razvoju, kao i otkup ili zakup zemljišta pogodnih za izgradnju solarnih elektrana.

Osim toga, planiraju se aktivnosti i ulaganja u već identifikovane projekte solarne energije što je prepoznato kao razvojna šansa. U tom kontekstu planirana je i izgradnja krovnih fotonaponskih elektrana na vlastitim objektima EPBiH. Prvi pilot projekat izgradnje krovne fotonaponske elektrane 10 kW s baterijskom jedinicom za pohranu energije 10 kWh na jednom objektu EPBiH je pripremljen i ugovoren, i njegovo puštanje u pogon se očekuje u prvom kvartalu 2025. godine.

Također, predviđen je i početak pružanja ESCO usluga za izgradnju fotonaponskih elektrana kod kupaca na javnom snabdijevanju, što će omogućiti nove kWh zelene električne energije u mreži EPBiH. Prva ovakva ESCO usluga je već ugovorena sa jednom lokalnom zajednicom za fotonaponsku elektranu 80 kW na sportskoj dvorani, s očekivanom izgradnjom i puštanjem u pogon do kraja 2025. godine.

Ovaj plan predviđa značajna ulaganja vlastitih i kreditnih sredstava u razvoj i implementaciju ovih projekata, te bi naredni trogodišnji period trebao biti obilježen izgradnjom velikog broja FNE na više perspektivnih lokacija na rudničkim površinama i zemljištu u vlasništvu EPBiH, kao i krovnih FNE na vlastitim objektima EP BiH te kod kupaca EPBiH.

Prihodi od prodaje električne energije krajnjim kupcima (javna usluga snabdijevanja električnom energijom i ostale vrste snabdijevanja) planirani su na osnovu EEB-a, te pretpostavke o izmjeni akata kojima se definišu prodajne cijene za krajnje kupce. Aktima o prodajnim cijenama za krajnje kupce koji bi se trebali primjenjivati u narednom periodu nastoji se očuvati pozicija dominantnog snabdjevača.

S obzirom na konstantni rast troškova energije distributivnih gubitaka, sistemske usluge i naknade za rad NOS-a BiH u prethodnim godinama, **krajem 2024. godine**

ili početkom 2025. godine se očekuje pokretanje tarifnog postupka u vezi s visinom cijene mrežarine po svim kategorijama kupaca.

Imajući u vidu dužinu trajanja tarifnog postupka, stupanje na snagu ovog povećanja očekuje se krajem 2025. godine ili početkom 2026. godine.

Planom se daje zadatak Upravi i Nadzornom odboru EPBiH da kroz politiku određivanja prodajnih cijena i drugih uvjeta prodaje za krajnje kupce u okviru aktivnosti ugovaranja prodaje nađu prihvatljiv balans između:

- potrebe dugoročne održivosti i stabilnosti poslovanja EPBiH i Koncerna EPBiH uvažavajući globalnu energetska tranziciju ka dekarboniziranoj ekonomiji
- potrebe da se sačuva likvidnost Društva na kratkoročnom i dugoročnom nivou
- potrebe da se građanima i privrednim subjektima obezbjedi stabilno snabdijevanje električnom energijom.

Očekuje se i planira racionalno i efikasno poslovanje uz ostvarenje dobiti koja treba biti osnov za finansiranje ulaganja i prestrukturiranja koja stoje pred Društvom u narednom periodu, što podrazumijeva i njegova zavisna društva. Pored rasta profitabilnosti, Društvu će biti nužno i poboljšanje gotovinskih tokova iz poslovnih aktivnosti, kako bi se mogla realizovati ulaganja iz vlastitih izvora kao i osigurati servisiranje već aktivnih kredita i kredita koji će biti ugovoreni i aktivni u planskom periodu, u svrhu realizacije investicija.

Postojeći i potencijalni kreditori će analizirati gotovinske tokove Društva i Koncerna kao jednu od ključnih podloga za odobrenje kreditnih aranžmana.

– Veoma je bitno kupcima i javnosti predstaviti da je postepeno povećanje cijena električne energije, naročito za domaćinstva, uzimajući u obzir troškove proizvodnje, tržišne okolnosti, zakonsku regulativu i potrebu za energetska tranzicijom, krajnje nužno, ukoliko želimo na duži rok računati na domaće izvore

električne energije koji će biti okolinski i klimatski prihvatljiviji od postojećih – navodi se u dokumentu.

Sigurno je da će u narednih 2-7 godina biti uvedeno plaćanje taksi ili sličnih naknada na CO2 emisije iz termoelektrana na prostoru BiH, a na državi i EPBiH je da se izbore da to bude postepeno i uz što manje naknade i troškove.

S druge strane, Bosna i Hercegovina i EPBiH moraju pokazati i dokazati spremnost da smanje emisije CO2, shodno globalnim trendovima, a što će biti konkretizovano kroz Nacionalni energetske i klimatski plan BiH (NECPBiH), koji je trenutno u fazi usvajanja, zaključuje se.

Tri naredne godine poslovat će se pozitivno

Planom se procjenjuje da će operativni prihod kompanije ove godine biti milijardu i 213 miliona KM. Za narednu godinu planiran je operativni prihod od milijardu i 475 miliona, potom milijardu i 372 te u konačnici milijardu i 348 miliona KM 2027. godine.

Preduzeće će ove godine imati gubitak od 21,2 miliona KM, što je znatno manje od 327 miliona iz prošle godine. Gubitak za ovu godinu i ne zvuči tako dramatično, s obzirom na to da smo cijele godine slušali alarmentne vijesti od padu izvoza električne energije.

Već naredne godine planirana je dobit prije poreza od 1,6 miliona KM, potom godinu iza toga 4,7 miliona, te u konačnici 2027. godine 2 miliona maraka dobiti prije poreza.

Ukupni investicioni plan u trogodišnjem periodu iznosi 2,12 milijardi KM, prije svega za potrebe kapitalnih ulaganja u nove i zamjenske proizvodne objekte. Osim vlastitih sredstava u iznosu od 453,8 miliona KM, planirano je da se dodatna sredstva

osiguraju iz kredita u iznosu od 853 miliona KM, od kojih za podizanje energetske efikasnosti elektrodistributivnih objekata 29,1 miliona KM i rehabilitaciju HE Salakovac 24 miliona KM, te donacija u iznosu od 11 miliona KM.

Tokom planskih godina, zavisno od sticanja uvjeta za realizaciju pojedinih projekata, donosit će se odluke o novim izvorima finansiranja ili revidiranju planova.

Da bi se realizovala planirana ulaganja potrebno je pored navedenih sredstava, osigurati i nedostajuća sredstva u iznosu od 797,3 miliona KM.